

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. július 15.*

„Fellebbezés – Az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdése – Az energiapolitikai szolidaritás elve – 2009/73/EK irányelv – A földgáz belső piaca – A 36. cikk (1) bekezdése – Az Európai Bizottság határozata a német szabályozó hatóság kérelmét követően az OPAL gázvezeték esetében a harmadik személyek hozzáféréssel és a tarifális szabályozással kapcsolatos szabályok alóli mentességre vonatkozó feltételek felülvizsgálatáról – Megsemmisítés iránti kereset”

A C-848/19. P. sz. ügyben,

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: J. Möller és D. Klebs, meghatalmazotti minőségben, segítőik: H. Haller, T. Heitling, L. Reiser és V. Vacha Rechtsanwälte)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. november 20-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

a **Lengyel Köztársaság** (képviselik: B. Majczyna, M. Kawnik és M. Nowacki, meghatalmazotti minőségben)

felperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Bizottság** (képviselik: O. Beynet és K. Herrmann, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

a **Lett Köztársaság** (képviselik kezdetben: K. Pommere, V. Soņeca és E. Bārdiņš, később: K. Pommere, V. Kalniņa és E. Bārdiņš, meghatalmazotti minőségben),

a **Litván Köztársaság** (képviselik: R. Dzikovič és K. Dieninis, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó felek az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

* Az eljárás nyelve: lengyel.

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, N. Piçarra és A. Kumin tanácselnökök, C. Toader (előadó), D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, P. G. Xuereb, L. S. Rossi és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: M. Aleksejev egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2021. január 13-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2021. március 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével a Németországi Szövetségi Köztársaság az Európai Unió Törvényszéke 2019. szeptember 10-i Lengyelország kontra Bizottság ítéletének (T-883/16, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2019:567) hatályon kívül helyezését kéri, amelyben a Törvényszék megsemmisítette a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanács irányelv (HL 2003. L 176., 57. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 230. o.) értelmében biztosított, a harmadik személyek hozzáféréseivel és a tarifális szabályozással kapcsolatos szabályoktól való, a balti-tengeri gázvezeték (a továbbiakban: OPAL gázvezeték) csatlakozó vonalával kapcsolatos mentességre vonatkozó feltételek felülvizsgálatáról szóló, 2016. október 28-i C(2016) 6950 final bizottsági határozatot (a továbbiakban: vitatott határozat).

Jogi háttér

Az uniós jog

- 2 A 2003/55 irányelvet hatályon kívül helyezte és felváltotta a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 211., 94. o.; helyesbítés: HL 2015. L 167., 97. o.).
- 3 A 2009/73 irányelv „Harmadik fél hozzáférése” címet viselő, a 2003/55 irányelv 18. cikkével azonos 32. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok olyan rendszert hoznak létre, amelyben harmadik felek szállító- és elosztóhálózathoz, valamint [a cseppfolyósított földgáz[LNG]-létesítményekhez való hozzáférést nyilvános, minden feljogosított felhasználóra, beleértve az ellátó vállalkozásokat is, vonatkozó díjak alapján teszik lehetővé, objektív kritériumok alapján, a rendszerhasználók közötti megkülönböztetés nélkül. A tagállamok biztosítják, hogy ezeket a díjakat vagy a díjak számításához alkalmazott módszereket a 39. cikk (1) bekezdésében említett szabályozó hatóság azok 41. cikkel összhangban történő hatálybalépésüket megelőzően jóváhagyja, és hogy ezeket a díjakat, és – amennyiben csak a módszerek kerültek jóváhagyásra – a módszereket hatálybalépésük előtt közzétegyék.

(2) A szállításrendszer-üzemeltetők számára, ha feladatuk ellátásához szükséges, beleértve a határokon keresztül történő szállítás feladatait is, biztosítani kell a hozzáférést más szállításrendszer-üzemeltetők hálózatahoz.

(3) Ezen irányelv előírásai nem akadályozzák meg a hosszú távú szerződések megkötését, amennyiben azok megfelelnek a közösségi versenyszabályoknak.”

4 A 2009/73 irányelvnek a 2003/55 irányelv 22. cikkét felváltó, „Új infrastruktúra” címet viselő 36. cikke a következőképpen szól:

„(1) A jelentősebb új gázipari infrastruktúra, azaz a rendszerösszekötők, az LNG-létesítmények és a földgáztárolók kérelem alapján, a következő feltételek mellett – meghatározott ideig – mentesülhetnek a 9., 32., 33. és 34. cikke, valamint a 41. cikk (6), (8) és (10) bekezdése rendelkezéseinek hatálya alól:

- a) a beruházásnak a gázellátásban kialakuló versenyt és a gázellátás biztonságát kell növelnie;
- b) a beruházással kapcsolatos kockázatoknak olyan mértékűnek kell lenniük, hogy a beruházás meg sem valósulna, ha a mentességet nem kapná meg;
- c) az infrastruktúra tulajdonosa olyan természetes vagy jogi személy kell legyen, aki/amely legalább társasági formáját tekintve elkülönül azoktól a rendszerüzemeltetőktől, akiknek a rendszerébe az új infrastruktúra beépül;
- d) az infrastruktúra használóira díjat kell kivetni; és
- e) a mentesség nem lehet hátrányos hatással a versenyre, illetve a gáz belső piacának hatékony működésére, vagy annak a szabályozott rendszernek a hatékony működésére, amelyre az új infrastruktúra rácsatlakozik.

[...]

(3) A VIII. fejezetben említett szabályozó hatóság eseti alapon dönthet az (1) és (2) bekezdésben említett mentességről.

[...]

(6) A mentesség az új infrastruktúra vagy a már meglévő, de jelentős mértékben bővített kapacitású infrastruktúra teljes kapacitására vagy annak egy részére vonatkozhat.

A mentesség megadásával kapcsolatos döntés meghozatalakor eseti alapon megfontolás tárgyává kell tenni, hogy nincs-e szükség a mentesség időtartamára és az infrastruktúrához való megkülönböztetéstől mentes hozzáférésre vonatkozó feltételek kikötésére. Az említett feltételekre vonatkozó döntéskor különösen a megépítendő új kapacitásokat vagy a meglévő kapacitások módosítását, a projekt időbeli határait és a nemzeti sajátosságokat kell figyelembe venni.

[...]

(8) A szabályozó hatóság a mentességi kérelem kézhezvétele után haladéktalanul eljuttatja annak másolatát a Bizottsághoz. A hatáskörrel rendelkező hatóság a határozatról – az adott határozatra vonatkozó összes információval együtt – haladéktalanul értesíti a Bizottságot. Ezeket az információkat összesített formában is be lehet nyújtani a Bizottsághoz, lehetővé téve, hogy a Bizottság megalapozott határozatot hozhasson. A tájékoztatás különösen a következőkre tér ki:

- a) azok a részletes indokok, amelyek alapján a szabályozó hatóság vagy a tagállam megadta vagy megtagadta a mentességet, hivatkozva arra az (1) bekezdésre, az e bekezdés vonatkozó pontjára vagy pontjaira, amely alapján döntését meghozta, beleértve a mentességet igazoló pénzügyi információkat;
- b) a versenyre és a földgáz belső piacának hatékony működésére gyakorolt hatás [helyesen: azon hatás] elemzése, amely a mentesség következtében várható;
- c) a mentesség időtartamának és a gázinfrastruktúra összes kapacitása azon részének megindokolása, amelyre a mentességet megadják;
- d) a rendszerösszekötővel kapcsolatos mentesség esetén az érintett szabályozó hatóságokkal folytatott konzultáció eredménye; és
- e) az infrastruktúrának a gázellátás diverzifikációjára gyakorolt hatása.

(9) A Bizottság az értesítés kézhezvételének napját követő két hónapon belül úgy dönthet, hogy felszólítja a szabályozó hatóságot a mentességet megadó határozat módosítására vagy visszavonására. A két hónapos határidő további két hónappal meghosszabbítható, ha a Bizottság további információt kér. Ez a további időszak a hiánytalan információk kézhezvételét követő napon kezdődik. Az eredeti két hónapos időszak a Bizottság és a szabályozó hatóság hozzájárulásával is meghosszabbítható.

[...]

A szabályozó hatóság egy hónapon belül végrehajtja a Bizottságnak a mentességet megadó határozat módosítására vagy visszavonására vonatkozó határozatát, és erről tájékoztatja a Bizottságot.

[...]”

A német jog

- 5 A 2005. július 7-i Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG) (a villamosenergia- és gázellátásról szóló törvény, BGBl. 2005. I, 1970. o.) 28a. §-a (1) bekezdésének az ügy tényállására alkalmazandó változata lehetővé teszi a Bundesnetzagentur (szövetségi hálózati ügynökség, Németország) számára többek között azt, hogy mentesítse a harmadik személyek hozzáféréseire vonatkozó rendelkezések alól a Németország és más államok közötti kapcsolódásokat. E 28a. § alkalmazására vonatkozó feltételek lényegében megfelelnek a 2009/73 irányelv 36. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek.

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

- 6 A jelen eljárás szempontjából a jogvitának a megtámadott ítélet 5–18. pontjában kifejtett előzményei a következőképpen foglalhatók össze.
- 7 2009. március 13-án a szövetségi hálózati ügynökség tájékoztatta a Bizottságot két, 2009. február 25-i határozatról, amelyek 22 éves időtartamra kizárják az Északi Áramlat 1. gázvezeték nyugati szárazföldi szakaszával, az OPAL gázvezetékkel kapcsolatos projekt határokon átnyúló szállítási kapacitásait a harmadik személyek hozzáféréseivel kapcsolatban a 2003/55 irányelv 18. cikkében előírt – és a 2009/73 irányelv 32. cikkében átvett – szabályok, valamint az előbbi irányelv 25. cikkének (2)–(4) bekezdésében előírt tarifális szabályok alkalmazásából. A két határozat az OPAL gázvezeték két tulajdonosának részesedésére vonatkozott. Az OPAL gázvezeték e két tulajdonos egyikéhez tartozó 80%-át üzemeltető társaság az OPAL Gastransport GmbH & Co. KG (a továbbiakban: OGT).
- 8 A Bizottság a 2009. június 12-i C(2009) 4694 határozatban a 2003/55 irányelv 22. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése – jelenleg a 2009/73 irányelv 36. cikkének (9) bekezdése – alapján azt kérte a szövetségi hálózati ügynökségtől, hogy módosítsa 2009. február 25-i határozatait, és két feltételt írt elő. Az első feltétel megtiltotta az egyik – egy vagy több nagy földgázpiacon – piaci erőfölénnyel rendelkező vállalkozás számára, hogy egy év alatt a cseh határon az OPAL gázvezeték szállítási kapacitásának több mint 50%-át lekösse. A második feltétel kivételt vezetett be e korlát alól, amelyet át lehetett lépni abban az esetben, ha az érintett vállalkozás nyílt, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes eljárás keretében az OPAL gázvezetékéből származó gázból évente 3 milliárd m³ mennyiséget a piacnak értékesít, amennyiben egyrészt a gázvezeték üzemeltető vállalkozás vagy a program végrehajtására köteles vállalkozás garانتálja a megfelelő szállítási kapacitások rendelkezésre állását és a kivételi pont szabad megválasztását, és másrészt a gázkészlet-értékesítési és a kapacitásértékesítési program formáját a szövetségi hálózati ügynökség jóváhagyja.
- 9 2009. július 7-én a szövetségi hálózati ügynökség módosította 2009. február 25-i határozatait, és azokat az említett feltételekhez igazította, valamint a 2003/55 irányelv alapján 22 éves időszakra engedélyezte a harmadik személyek hozzáféréseivel és a tarifális szabályozással kapcsolatos szabályok alóli mentességet.
- 10 A 2011. július 13-án üzembe helyezett OPAL gázvezeték jelenlegi műszaki kialakításában a földgáz a gázvezetéknek a Greifswald (Németország) közelében található betáplálási pontjához csak az Északi Áramlat 1. gázvezeték szállíthatja, amelyet a Gazprom csoport használ az orosz földgáztelepülésekből származó gáz szállítására. Mivel a Gazprom nem hajtotta végre a C(2009) 4694 határozatban említett gázkészlet-értékesítési programot, az OPAL gázvezeték kapacitásának nem lekött 50%-át soha nem használták fel.
- 11 2013. április 12-én az OGT, az OAO Gazprom és a Gazprom Export OOO hivatalosan kérte a szövetségi hálózati ügynökséget, hogy módosítsa a 2009. február 25-i határozataiban engedélyezett mentesség bizonyos rendelkezéseit.
- 12 E kérelmet követően, 2016. május 13-án a szövetségi hálózati ügynökség – a 2009/73 irányelv 36. cikke alapján – bejelentette a Bizottságnak azt a szándékát, hogy módosítani akarja az OPAL gázvezeték OGT által üzemeltetett részére vonatkozóan a Bizottság 2009. február 25-i határozataiban engedélyezett mentesség bizonyos rendelkezéseit. A szövetségi hálózati ügynökség által előírányzott módosítás lényegében arra irányult, hogy a C(2009) 4694 határozat

alapján előírt, az erőfőlényben lévő vállalkozások által leköthető kapacitások korlátozását az OGT arra irányuló kötelezettségével pótolja, hogy árverés útján értékesíti az általa a Brandovban (Cseh Köztársaság) található kiadási pontnál hasznosított kapacitás legalább 50%-át.

- 13 A Bizottság 2016. október 28-án a 2009/73 irányelv 36. cikkének (9) bekezdése alapján elfogadta a szövetségi hálózati ügynökségnek címzett és a Bizottság honlapján 2017. január 3-án közzétett vitatott határozatot.
- 14 Ebben a határozatban a Bizottság jóváhagyta a mentességi szabályozásnak a szövetségi hálózati ügynökség által előirányzott módosításait, különösen a következőkre vonatkozó néhány változtatás mellett: először is az árverésre bocsátott kapacitásokat érintő eredeti ajánlat 3 200 000 kWh/h (körülbelül 2,48 milliárd m³/év) nem megszakítható szabadon kiosztható kapacitásra és 12 664 532 kWh/h (körülbelül 9,83 milliárd m³/év) nem megszakítható dinamikusan kiosztható kapacitásra történő korlátozása; másodszor, az árverés útján értékesített nem megszakítható szabadon kiosztható kapacitás mennyiségének növelése, amelynek a következő év vonatkozásában akkor kell sorra kerülnie, ha az éves árverés során a kereslet meghaladja a felkínált kapacitások 90%-át, és amelyeket 1 600 000 kWh/h-nak (körülbelül 1,24 milliárd m³/év) megfelelő lépésekben legfeljebb 6 400 000 kWh/h-ig (körülbelül 4,97 milliárd m³/év) kell teljesíteni; és harmadszor, hogy a Cseh Köztársaságban erőfőlényben lévő vagy a Greifswaldba érkező gáz több mint 50%-át ellenőrző vállalkozás vagy vállalkozáscsoport a nem megszakítható szabadon kiosztható kapacitásokra csak a kapacitások alapárán tehet ajánlatot, amely nem haladhatja meg a Németország északi és keleti részét magában foglaló gaspooli zónától a Cseh Köztársasághoz vezető szállítási hálózat vonatkozásában ugyanezen év során a hasonló termékek tekintetében alkalmazott szabályozott tarifa átlagos alapárát.
- 15 A szövetségi hálózati ügynökség 2016. november 28-án a vitatott határozatnak megfelelően módosította az OPAL gázvezeték OGT által üzemeltetett részére vonatkozóan a 2009. február 25-i határozatával engedélyezett mentességet, és az OGT-vel közjogi szerződést kötött, amely a német jog értelmében a közigazgatási határozattal egyenértékű.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 16 A Törvényszék Hivatalához 2016. december 16-án benyújtott keresetlevelével a Lengyel Köztársaság keresetet indított a vitatott határozat megsemmisítése iránt.
- 17 Keresetének alátámasztására a Lengyel Köztársaság hat jogalapra hivatkozik, amelyek közül az elsőt a 2009/73 irányelv 36. cikke (1) bekezdése a) pontja és az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdése b) pontja együttesen értelmezett rendelkezéseinek, valamint a szolidaritás elvének a megsértésére; a másodikat a Bizottság hatáskörének hiányára, valamint a 2009/73 irányelv 36. cikke (1) bekezdésének a megsértésére; a harmadikat az említett irányelv 36. cikke (1) bekezdése b) pontjának a megsértésére; a negyediket ugyanezen irányelv 36. cikke (1) bekezdése a) és e) pontjának a megsértésére; az ötödiket azon nemzetközi egyezmények megsértésére, amelyeknek az Európai Unió is részes fele, a hatodikat pedig a jogbiztonság elvének a megsértésére alapította.
- 18 A Törvényszék megengedte, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság a Bizottság kereseti kérelmeinek támogatása céljából, valamint hogy a Lett Köztársaság és a Litván Köztársaság a Lengyel Köztársaság kereseti kérelmeinek támogatása céljából beavatkozzon az eljárásba.

- 19 A megtámadott ítéletben a Törvényszék az első jogalap alapján megsemmisítette a vitatott határozatot, a többi felhozott jogalapról nem hozott határozatot, és a Bizottságot kötelezte, hogy a saját költségein felül viselje a Lengyel Köztársaság részéről felmerült költségeket.
- 20 A Törvényszék az első jogalap vizsgálata során – miután a megtámadott ítélet 60. pontjában ezt a jogalapot mint hatástalant utasította el, amennyiben az a 2009/73 irányelv 36. cikke (1) bekezdésének a) pontján alapul – megállapította, hogy a vitatott határozatot az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében meghatározott energiapolitikai szolidaritás elvének a megsértésével fogadták el. Ezen elv terjedelmét illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 72. és 73. pontjában megállapította, hogy ez az elv az Unió és a tagállamok részéről magában foglalja azt az általános kötelezettséget, hogy figyelembe vegyék az esetlegesen érintett összes többi szereplő érdekét, így az Uniónak és a tagállamoknak – az egymásra utaltságuk és a tényleges szolidaritásuk felvállalása érdekében – hatásköreiknek az Unió energiapolitikája címén történő gyakorlása során meg kell próbálniuk elkerülni olyan intézkedések megtételét, amelyek az ellátás biztonsága, gazdasági és politikai életképessége, valamint az ellátási források diverzifikációja tekintetében hatással lehetnek ezekre az érdekekre.
- 21 Azon kérdés értékelése során, hogy a vitatott határozat megsértette-e az energiapolitikai szolidaritás elvét, a Törvényszék a megtámadott ítélet 81. és 82. pontjában megállapította, hogy ez a határozat megsértette ezt az elvet, amennyiben először is a Bizottság nem vizsgálta azt, hogy az OPAL gázvezeték üzemeltetésére vonatkozó szabályozás módosítása milyen hatással jár Lengyelország ellátásának biztonságára nézve, és másodszor nem tűnik úgy, hogy ez az intézmény megvizsgálta volna, hogy milyen középtávú következményekkel járhat többek között a Lengyel Köztársaság energiapolitikájára nézve a korábban a Yamal és a Braterstwo gázvezeték által szállított földgázmennyiségek egy részének az Északi Áramlat 1./OPAL szállítási vonal felé történő átirányítása, és azt sem vizsgálta, hogy milyen viszonyban állnak e hatások az ellátás biztonságának az Unió szintjén történő – általa megállapított – növelésével.

A felek kérelmei

- 22 A Németországi Szövetségi Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé, és
 - a költségekről jelenleg ne határozzon.
- 23 A Lengyel Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:
- a fellebbezést teljes egészében mint megalapozatlant, a harmadik jogalapot illetően pedig mint elfogadhatatlant utasítsa el, és
 - a Németországi Szövetségi Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.
- 24 Az elsőfokú eljárásban beavatkozó felek, a Lett Köztársaság és a Litván Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést.

- 25 A Bizottság – amely nem nyújtott be a Bíróság eljárási szabályzata 172. cikkének értelmében vett válaszbeadványt – a Bíróság előtti eljárás szóbeli szakaszában azt kérte, hogy a Bíróság adjon helyt az első jogalapnak.

A fellebbezésről

- 26 Fellebbezésének alátámasztására a Németországi Szövetségi Köztársaság öt jogalapra hivatkozik.

Az első, az energiapolitikai szolidaritás elve jogi szempontból téves értékelésére alapított jogalapról

A felek érvelése

- 27 Első jogalapjában a fellebbező azzal érvel, hogy – ellentétben a megtámadott ítélet 70. pontjában a Törvényszék által megállapítottakkal – az energiapolitikai szolidaritás EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében kimondott elve nem rendelkezik kötelező erővel, mivel nem tartalmaz jogokat és kötelezettséget az Unióra és a tagállamokra nézve. A Németországi Szövetségi Köztársaság szerint tisztán politikai jellegű elvont fogalomról, nem pedig olyan jogi kritériumról van szó, amely tükrében egy uniós intézmény által hozott jogi aktus érvényességét értékelni lehetne. Ez az elv csak akkor válhat jogi kritériummá, ha azt a végrehajtó szervek által végrehajtandó és alkalmazandó másodlagos jog konkretizálja. Ez abból következik, hogy az elsődleges jog célja nem az, hogy jogilag érvényesíthető jogi kritériumokat állapítson meg, hanem hogy politikailag meghatározza az Unió fejlődésének általános keretét, valamint az Unió célkitűzéseit, amelyek elérésére a rendeletek és irányelvek irányulnak, és amelyeket ezek konkretizálnak.
- 28 A fellebbező álláspontja szerint a Bizottság nem követett el hibát a 2009/73 irányelv 36. cikkének (1) bekezdésében szereplő követelmények vizsgálatával, amennyiben ez a rendelkezés képezi a vitatott határozat jogszerűsége felülvizsgálatának egyetlen kritériumát. Az energiapolitikai szolidaritás elvét konkrét jogi tartalommal felruházó említett rendelkezés azt követeli meg, hogy kizárólag az ellátás biztonságát vizsgálják. Ezzel szemben az energiapolitikai szolidaritás elvének más, elvont aspektusait nem lehet jogilag érvényesíteni.
- 29 A Németországi Szövetségi Köztársaság ezenfelül azzal érvel, hogy semmi nem utal arra, hogy az Unió végrehajtó szerveként a Bizottságot egy, a magából az energiapolitikai szolidaritás elvéből eredő olyan kötelezettség terheli, amely túlmegy az ezen elv 2009/73 irányelv 36. cikkének (1) bekezdésében való konkretizálásán, amennyiben ez az elv legfeljebb is csak az uniós jogalkotóra nézve kötelező.
- 30 A Lett Köztársaság és a Litván Köztársaság által támogatott Lengyel Köztársaság azzal érvel, hogy az első jogalap nem megalapozott.
- 31 A Lengyel Köztársaság többek között azt állítja, hogy az energiapolitikai szolidaritás EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében hivatkozott elve a tagállamok közötti szolidaritás általános elvének konkrét kifejeződését képezi. E tagállam szerint az uniós jogforrások hierarchiájában az általános elvek az elsődleges joggal azonos szinten helyezkednek el. A Lengyel Köztársaság e tekintetben azzal érvel, hogy a másodlagos jogi aktusokat az említett elv tükrében kell értelmezni,

jogszerűségüket pedig ezen elvre figyelemmel kell értékelni. Ennélfogva téves a Németországi Szövetségi Köztársaság azon állítása, amely szerint a 2009/73 irányelv 36. cikkének (1) bekezdése képezi a vitatott határozat jogszerűsége felülvizsgálatának egyetlen kritériumát.

- 32 Ily módon – a Lengyel Köztársaság álláspontja szerint – a szolidaritás elve nemcsak a tagállamokra, hanem az uniós intézményekre, köztük a Bizottságra nézve is kötelező, amely a Szerződések őreként köteles biztosítani az Unió általános érdekét.
- 33 A Lengyel Köztársaság emellett azzal érvel, hogy az Unióban a gázellátás biztonságát – amely az Unió energiapolitikájának egyik célkitűzését képezi – a szolidaritás EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében előírt elvének megfelelően kell biztosítani, mivel ez az elv az uniós intézmények által elfogadott intézkedések, a jelen esetben a vitatott határozat jogszerűsége értékelésének egyik kritériumát képezi. Ebből következik, hogy nem megalapozottak a Németországi Szövetségi Köztársaság azon érvei, amelyek arra irányulnak, hogy az említett elvet pusztán politikai fogalommal redukálják.
- 34 A Lett Köztársaság azzal érvel, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság helytelenül próbálja mérsékelni az energiapolitikai szolidaritás elve hatályát és alkalmazási körét, holott az EUMSZ 194. cikk – elsődleges jogi rendelkezést képező – (1) bekezdése a tagállamokra és az uniós intézményekre nézve ír elő kötelezettségeket. Ez az elv megakadályozza, hogy a tagállamok bizonyos, az Unió működését gátló intézkedéseket tegyenek. A Bizottságnak e tekintetben biztosítania kell, hogy a tagállamok a 2009/73 irányelv 36. cikke (8) bekezdésének végrehajtásakor tiszteletben tartják az energiapolitikai szolidaritás elvét.
- 35 A Litván Köztársaság az energiapolitikai szolidaritás elvének a fellebbezésben előadott minősítését is vitatja. E tagállam szerint ez az elv a lojális együttműködés EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott elvéből és a szolidaritás EUSZ 3. cikk (3) bekezdésében kimondott elvéből ered. Az uniós jog általános elveként az energiapolitikai szolidaritás elvére az EUMSZ 263. cikk értelmében lehet hivatkozni a bizottsági határozatok jogszerűségének bírósági felülvizsgálata keretében.
- 36 A tárgyaláson a Bíróság felkérte a Bizottságot, hogy foglaljon állást az első jogalapról. Ez az intézmény kijelentette, hogy osztja a Németországi Szövetségi Köztársaság érvelését, amennyiben az energiapolitikai szolidaritás elve nem képez olyan önálló jogi kritériumot, amelyre egy jogi aktus jogszerűségének értékelése céljából hivatkozni lehetne. A Bizottság álláspontja szerint ez az elv csak az uniós jogalkotóra vonatkozik akkor, amikor másodlagos jogi aktusokat fogad el. A Bizottságra nézve – végrehajtó szervként – kizárólag a 2009/73 irányelv 36. cikke (1) bekezdésének a) pontjában előírt követelmények kötelezőek, az energiapolitikai szolidaritás elve pedig csupán olyan kritériumot képezhet, amely tükrében a másodlagos jogi szabályokat értelmezni kell.

A Bíróság álláspontja

- 37 Az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a belső piac létrehozása, illetve működése keretében, valamint a környezet megőrzésének és javításának szükségességére tekintettel az Unió energiapolitikájának céljai – a tagállamok közötti szolidaritás szellemében – az energiapiac működésének biztosítása, az energiaellátás biztonságának garantálása az Unión belül, az energiahatékonyság és az energiatakarékosság, valamint az új és megújuló energiaforrások

kifejlesztésének előmozdítása és az energiahálózatok összekapcsolásának előmozdítása (2016. május 4-i Bizottság kontra Ausztria ítélet, C-346/14, EU:C:2016:322, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 38 Ily módon a tagállamok közötti, az e rendelkezésben említett szolidaritás szelleme a szintén az uniós jog egyik alapvető elvét képező szolidaritás elvének az energia területén való konkrét kifejeződését képezi.
- 39 Az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdése mellett ugyanis a Szerződések több rendelkezése is hivatkozik a szolidaritás elvére. Ami az EU-Szerződést illeti, annak preambulumban a tagállamok kijelentik, hogy az Unió létrehozásával szándékukban áll, hogy „elmélyítsék a népeik közötti szolidaritást”. A szolidaritást a tagállamokban közös értékeken alapuló társadalom egyik jellemzőjeként említi az EUSZ 2. cikk is, valamint az EUSZ 3. cikk (3) bekezdésének harmadik albekezdése, amelynek értelmében az Unió előmozdítja többek között a tagállamok közötti szolidaritást. Az EUSZ 21. cikk (1) bekezdésének megfelelően a szolidaritás egyúttal az Unió külső tevékenységeire irányadó egyik elv, az EUSZ 24. cikk (2) és (3) bekezdése értelmében pedig a szolidaritás a közös kül- és biztonságpolitikai rendelkezések körében a tagállamok „közös politikai szolidaritásaként” szerepel.
- 40 Ami az EUM-Szerződést illeti, e Szerződés 67. cikkének (2) bekezdése a tagállamok közötti szolidaritást kifejezetten említi a menekültügy, a bevándorlás és a külső határok ellenőrzése terén, ezen elv ezen a területen való alkalmazását pedig az EUMSZ 80. cikk erősíti meg. Az EUM-Szerződés harmadik részének VIII. címében, konkrétan a gazdaságpolitikáról szóló 1. fejezetben az EUMSZ 122. cikk (1) bekezdése szintén kifejezetten utal a tagállamok közötti szolidaritás szellemére, amely emellett az EUMSZ 222. cikkben is szerepel, amely szerint ha egy tagállamot terroristámadás ér, illetve ha katasztrófa áldozatává válik, az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek fel.
- 41 Ebből következik, hogy – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 69. pontjában helytállóan megállapította – a szolidaritás elve az uniós jogrend egészének az alapja (lásd ebben az értelemben: 1973. február 7-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, 39/72, EU:C:1973:13, 25. pont; 1979. február 7-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet, 128/78, EU:C:1979:32, 12. pont), és szorosan kapcsolódik a lojális együttműködés EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott elvéhez, amelynek értelmében az Unió és a tagállamok kölcsönösen tiszteletben tartják és segítik egymást a Szerződésekből eredő feladatok végrehajtásában. E tekintetben a Bíróság megállapította konkrétan azt, hogy ez az elv nemcsak a tagállamokat kötelezi arra, hogy tegyenek meg minden intézkedést, amely alkalmas az uniós jog hatályának és érvényesülésének biztosítására, hanem az uniós intézményekre is a tagállamokkal való lojális együttműködés kölcsönös kötelezettségeit rója (2020. október 8-i Union des industries de la protection des plantes ítélet, C-514/19, EU:C:2020:803, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 42 Ami a szolidaritás elvének állítólagosan elvont jellegét illeti, amelyre a Németországi Szövetségi Köztársaság annak alátámasztása céljából hivatkozik, hogy azt nem lehet a bizottsági jogi aktusok jogszerűségének felülvizsgálatával összefüggésben alkalmazni, hangsúlyozni kell, hogy – amint arra a főtanácsnok indítványának 69. pontjában rámutatott – a Bíróság kifejezetten a szolidaritás EUMSZ 80. cikkben említett elvére hivatkozott annak megállapítása céljából, hogy lényegében a tagállamok nem teljesítették az uniós jogból eredő, a határellenőrzés, a menekültügy és a bevándorlás területén fennálló bizonyos kötelezettségeiket (2017. szeptember 6-i Szlovákia és Magyarország kontra Tanács ítélet, C-643/15 és C-647/15, EU:C:2017:631, 291. pont; 2020.

április 2-i Bizottság kontra Lengyelország, Magyarország és Cseh Köztársaság ítélet [A nemzetközi védelmet kérelmezők áthelyezésére szolgáló ingyenes mechanizmus], C-715/17, C-718/17 és C-719/17, EU:C:2020:257, 80. és 181. pont).

- 43 Semmi alapján nem lehet azonban megállapítani, hogy a szolidaritás EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében szereplő elve mint olyan nem válhatna ki kötelező erejű joghatást a tagállamokra és az uniós intézményekre nézve. Éppen ellenkezőleg – amint arra a főtanácsnok indítványának 76. és 77. pontjában rámutatott – ez az elv, amint az magából e rendelkezés szövegéből és szerkezetéből következik, az Unió összes energiapolitikai célkitűzésének alapját képezi, azokat csoportokba rendezi és koherenciát biztosít azoknak.
- 44 Ebből többek között az következik, hogy az uniós intézmények – köztük a Bizottság – által az e politika alapján elfogadott jogi aktusokat az energiapolitikai szolidaritás elve tükrében kell értelmezni, jogszerűségüket pedig ezen elvre figyelemmel kell értékelni.
- 45 E tekintetben nem lehet helyt adni a Németországi Szövetségi Köztársaság azon érvelésének, amely szerint az energiapolitikai szolidaritás elve legfeljebb is csak az uniós jogalkotóra nézve kötelező, a Bizottságra mint végrehajtó szervre pedig nem. Ez az elv – az uniós jog általános elveihez hasonlóan – az uniós intézmények által elfogadott intézkedések jogszerűségének egyik értékelési kritériumát képezi.
- 46 Ennélfogva – a Németországi Szövetségi Köztársaság azon érvelésével ellentétben, amely szerint a 2009/73 irányelv 36. cikkének (1) bekezdése konkretizálja a másodlagos jogban az energiapolitikai szolidaritás elvét, és következésképpen ez az egyetlen cikk, amelyre figyelemmel a vitatott határozat jogszerűségét felül kell vizsgálni – meg kell állapítani, hogy erre az elvre lehet hivatkozni az Unió energiapolitikája területén a földgáz belső piacának létrehozásával vagy működésével összefüggésben.
- 47 Amint arra a főtanácsnok indítványának 76. és 104. pontjában rámutatott, az említett elvet emellett nem lehet az ellátás biztonságának biztosítására irányuló, a 2009/73 irányelv 36. cikkének (1) bekezdésében előírt követelménnyel azonosítani, illetve ez az elv nem korlátozható erre a követelményre, amely az energiapolitikai szolidaritás elvének csupán egyik megnyilvánulása, mivel az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésének a)–d) pontja négy különböző olyan célt mond ki, amelyre az Unió energiapolitikája – a tagállamok közötti szolidaritás szellemében – irányul. Ezen irányelv 36. cikkének (1) bekezdését ugyanis nem lehet akként értelmezni, hogy korlátozza az energiapolitikai szolidaritás EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében említett elvének hatályát, amely elv – a jelen ítélet 43. pontjában hangsúlyozottaknak megfelelően – az Unió teljes energiapolitikájára irányadó.
- 48 Következésképpen az, hogy a 2009/73 irányelv 36. cikkének (1) bekezdése nem említi az energiapolitikai szolidaritás elvét, nem mentesítette a Bizottságot az alól, hogy megvizsgálja ezen elvnek a vitatott határozatban elfogadott mentesítést képező intézkedésekre gyakorolt hatását.
- 49 A fentiekből következik, hogy a megtámadott ítélet 70. pontjában a Törvényszék helytállóan állapította meg, hogy a szolidaritás elve az Unió és a tagállamok számára egyaránt magában foglal jogokat és kötelezettségeket, és hogy az Uniót szolidaritási kötelezettség terheli a tagállamok felé, a tagállamokat pedig szolidaritási kötelezettség terheli egymás között, valamint az Unió közös érdeke és az általa folytatott politikák irányába.

- 50 Ezt a megállapítást nem kérdőjelezi meg a Bizottság által a tárgyaláson kifejtett azon érvelés, amely szerint nem kapott a lengyel földgázpiacon az ellátás biztonságára nézve fennálló kockázatokkal kapcsolatos információkat, ami igazolta azt, hogy a vitatott határozatban nem vette figyelembe az energiapolitikai szolidaritás elvét.
- 51 A lengyel földgázpiacon az ellátás biztonságára nézve fennálló kockázatokkal kapcsolatos információk önkéntes közlésének hiánya ugyanis nem igazolhatja azt, hogy a Bizottság elmulasztotta vizsgálni azt a hatást, amelyet a vitatott határozat az esetlegesen érintett tagállamok földgázpiacára nézve gyakorolhatott.
- 52 Ily módon az energiapolitikai szolidaritás – lojális együttműködés elvével összefüggésben értelmezett – elve megköveteli, hogy a Bizottság egy határozatnak a 2009/73 irányelv 36. cikkén alapuló elfogadásakor vizsgálja azt, hogy fenyegeti-e veszély a tagállamok piacán a földgázellátását.
- 53 Ezen túlmenően, amint arra a főtanácsnok indítványának 116. pontjában rámutatott, az energiapolitikai szolidaritás elve megköveteli, hogy az uniós intézmények – köztük a Bizottság – ezen elv tükrében hozzák egyensúlyba a szóban forgó érdekeket, figyelembe véve mind a tagállamok, mind pedig az egész Unió érdekeit.
- 54 A fentiekre figyelemmel az első jogalapot mint megalapozatlant kell elutasítani.

A második, az energiapolitikai szolidaritás elve alkalmazandóságának hiányára alapított jogalapról

A felek érvelése

- 55 Második jogalapjában a Németországi Szövetségi Köztársaság azzal érvel, hogy a megtámadott ítélet 72. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak megállapításakor, hogy a szolidaritás elve az Unió és a tagállamok részéről magában foglalja azt az általános kötelezettséget, hogy hatásköreik gyakorlása során az összes esetlegesen érintett érdekre tekintettel legyenek.
- 56 A fellebbező szerint a Törvényszék figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy az energiapolitikai szolidaritás elve olyan sürgősségi mechanizmus, amelyet kizárólag rendkívüli körülmények között szabad alkalmazni, és amely ilyen esetekben magában foglal egy „feltétel nélküli lojalításra” irányuló, feltétel nélküli segítségnyújtási kötelezettséget. Ha ezeken a rendkívüli körülményeken kívül is figyelembe vennék ezt az elvet, annak következtében az uniós szintű döntéshozatalt hátráltatnák, vagy megakadályoznák, mivel a különféle szempontokat és célkitűzéseket csak ritkán lehet összehangolni. Ez a helyzet a jelen esetben is, mivel a vitatott határozat kontextusában a Lengyel Köztársaság érdekei különböznek a Németországi Szövetségi Köztársaságétól.
- 57 Az említett elv így módon csak katasztrófa vagy válság esetén biztosítandó segítségnyújtási kötelezettséget foglal magában. Ezt az értelmezést az EUSZ 3. cikk (3) bekezdésének és az EUMSZ 222. cikknek az együttes értelmezése is megerősíti.

- 58 Még ha a vitatott határozat elfogadásakor a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. október 25-i (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL 2017. L 280., 1. o.) nem is kellett még alkalmazni, annak 13. cikke bizonyítja, hogy az energiapolitikai szolidaritás elvéből eredő segítségnyújtási kötelezettséget csak végső soron, végszükség esetén kell alkalmazni.
- 59 A Németországi Szövetségi Köztársaság szerint – mivel a vitatott határozatot nem ilyen sürgőshelyzetben hozták – a Bizottság abban nem volt köteles figyelembe venni az energiapolitikai szolidaritás elvét. Ebből azt a következtetést vonja le, hogy a megtámadott ítélet hatályon kívül kell helyezni, mivel az kizárólag azon alapul, hogy a vitatott határozat állítólagosan nem hivatkozik erre az elvre.
- 60 A Lett Köztársaság és a Litván Köztársaság által támogatott Lengyel Köztársaság azzal érvel, hogy a második jogalap nem megalapozott.
- 61 A Lengyel Köztársaság többek között azt állítja, hogy az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdése az Unió energiapolitikájába tartozó bármely fellépés esetére előírja a szolidaritás elve tagállamok közötti figyelembevételét, és hogy ez a kötelezettség nem korlátozódik a válsághelyzetekben tett fellépésekre. E tagállam szerint ugyanis jobb megelőzni a válsághelyzeteket, mint orvosolni azokat.
- 62 Ezen túlmenően nem helytálló a Németországi Szövetségi Köztársaság által az EUMSZ 194. és EUMSZ 222. cikk között alkalmazott analógia, amennyiben az EUMSZ 122. és EUMSZ 222. cikkben előírtakhoz hasonló különös és sürgősségi mechanizmusok jellegüket és célkitűzéseiket tekintve különböznek az energiapolitikai szolidaritás EUMSZ 194. cikkében előírt elvének jellegétől és célkitűzéseitől.
- 63 Szintén téves a Németországi Szövetségi Köztársaság azon érve, amely szerint a 2017/1938 rendelet mechanizmusai bizonyítják, hogy a segítségnyújtási kötelezettséget csak végső soron kell alkalmazni. Ez a rendelet ugyanis megelőző intézkedéseket és válság esetén alkalmazandó sürgősségi mechanizmusokat ír elő. A jelen ügyben a Lengyel Köztársaság úgy véli, hogy tényleges kockázatok állnának fenn az energiaellátás biztonságát illetően Lengyelországban és a közép- és kelet-európai régió államaiban, ha a vitatott határozatot alkalmazni kellene, mivel a Gazprom erőfölénnyel rendelkezik a gázszolgáltatói piacon.
- 64 A Lett Köztársaság előadja, hogy az energiapolitikai szolidaritás elvét nemcsak a rendkívüli körülmények bekövetkezésekor azok kezelése céljából kell alkalmazni, hanem hogy az megelőző intézkedések elfogadását is magában foglalja. Ezt az elvet nem lehet akként értelmezni, hogy „feltétel nélküli lojalitást” ír elő, hanem úgy kell érteni, hogy az azt vonja maga után, hogy a döntéshozatali folyamat vegye figyelembe a szomszédos államok és a régió sajátosságait, és tartsa tiszteletben az Unió közös energetikai célkitűzéseit. Ily módon a Bizottság a vitatott határozatban köteles lett volna értékelni, hogy a német szabályozó hatóság által javasolt módosítások hatással lehetnek-e az esetlegesen érintett tagállamok energiával kapcsolatos érdekeire.
- 65 A Litván Köztársaság a Németországi Szövetségi Köztársaság elméletét is kifogásolja, mivel ez az elmélet az energiapolitikai szolidaritás elvének túlságosan megszorító értelmezésén alapul, amely nem felel meg sem az EUMSZ 194. cikk szövegének, sem az e rendelkezésből eredő jogoknak és kötelezettségeknek.
- 66 A Bizottság nem adta elő álláspontját a második jogalappal kapcsolatban.

A Bíróság álláspontja

- 67 Meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 194. cikk szövege egyáltalán nem tartalmaz olyan utalást, amely szerint az Unió energiapolitikájának területén az energiapolitikai szolidaritás elve az EUMSZ 222. cikkben említett helyzetekre korlátozódna. Éppen ellenkezőleg: a szolidaritás EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésében említett szellemének – a jelen ítélet 41–44. pontjában kifejtett okok miatt – az Unió e területtel kapcsolatos politikájára vonatkozó valamennyi fellépésre irányadónak kell lennie.
- 68 Ezt a megállapítást nem kérdőjelezheti meg az EUMSZ 222. cikk, amely olyan szolidaritási klauzulát vezet be, amely szerint ha egy tagállamot terroristámadás ér, illetve ha természeti vagy ember okozta katasztrófa áldozatává válik, az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek fel. Amint arra ugyanis a főtanácsnok indítványának 126. és 127. pontjában lényegében rámutatott, az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 222. cikk eltérő helyzetekre vonatkozik, és eltérő célokra irányul.
- 69 Ily módon az energiapolitikai szolidaritás EUMSZ 194. cikkben említett elvét az uniós intézményeknek és a tagállamoknak is figyelembe kell venniük a belső piacnak – és különösen a földgáz belső piacának – a létrehozása, illetve működése során, és biztosítaniuk kell az Unióban az energiaellátás biztonságát, ami nemcsak a vészhelyzetek felmerülésekor e helyzetek kezelését, hanem a válsághelyzetek megelőzését célzó intézkedések elfogadását is magában foglalja. E célból – a jelen ítélet 53. pontjában hivatkozott egyensúlyba hozatal érdekében – értékelni kell a tagállamok és az Unió energiával kapcsolatos érdekeit érintő, és különösen az energiaellátás biztonságát érintő kockázatok fennállását.
- 70 Egyebekben a Németországi Szövetségi Köztársaság által azon érvelés alátámasztása céljából felhozott 2017/1938 rendeletet illetően, amely érvelés szerint a segítségnyújtási kötelezettséget csak végső soron kell alkalmazni, meg kell állapítani, hogy ez a rendelet az intézkedések két kategóriáját írja elő: az esetleges válsághelyzetek bekövetkezésének elkerülésére irányuló megelőző intézkedéseket és a válsághelyzet felmerülése esetére előírt sürgősségi intézkedéseket.
- 71 Ily módon a Törvényszék a megtámadott ítélet 71–73. pontjában helytállóan állapította meg, hogy az energiapolitikai szolidaritás elve az Unió és a tagállamok részéről magában foglalja azt az általános kötelezettséget, hogy az energiapolitikával kapcsolatos hatásköreik gyakorlása során az összes esetlegesen érintett szereplő érdekeire tekintettel legyenek, és hogy az egymásra utaltságuk és a tényleges szolidaritásuk felvállalása érdekében elkerüljék olyan intézkedések meghozatalát, amelyek – az ellátás biztonsága, gazdasági és politikai életképessége, valamint az ellátási források diverzifikációja tekintetében – hatással lehetnek érdekeikre.
- 72 A Németországi Szövetségi Köztársaság azon érvelését illetően, hogy ha az energiapolitikai szolidaritás elvét válsághelyzeteken kívül is alkalmazni kellene, akkor az Uniót és a tagállamokat „feltétel nélküli lojalitás” terhelné, ami megakadályozna bármely uniós szintű döntést, meg kell állapítani, hogy ez az értelmezés a megtámadott ítélet téves értelmezésén alapul.
- 73 A megtámadott ítéletnek – a fellebbezésben nem említett – 77. pontjában ugyanis a Törvényszék helytállóan jelentette ki, hogy az energiapolitikai szolidaritás elvének alkalmazása nem jelenti azt, hogy az Unió energiapolitikája semmilyen esetben sem járhat negatív következményekkel valamely tagállam sajátos energetikai érdekeire nézve. A jelen ítélet 53. és 69. pontjában hangsúlyozottaknak megfelelően azonban az uniós intézmények és a tagállamok e politika

végrehajtása során kötelesek tekintettel lenni az Unió és az esetlegesen érintett különböző tagállamok érdekeire egyaránt, valamint ellentmondás esetén kötelesek egyensúlyba hozni ezeket az érdekeket.

- 74 Következésképpen a második jogalapot mint megalapozatlant kell elutasítani.

A harmadik, az energiapolitikai szolidaritás elvének a Bizottság általi figyelembevételével kapcsolatos téves értékelésre alapított jogalapról

A felek érvelése

- 75 Arra az esetre, ha a Bíróság úgy vélné, hogy az energiapolitikai szolidaritás elve a vitatott határozatra alkalmazandó kritériumot képez, a Németországi Szövetségi Köztársaság a harmadik jogalapjában azzal érvel, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta először is azt, hogy a Bizottság e határozat elfogadásakor igenis figyelembe vette ezt az elvet, másodszor pedig azt, hogy ez az intézmény nem volt köteles részletezni, hogy miként vette azt figyelembe.
- 76 A Németországi Szövetségi Köztársaság álláspontja szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak a megtámadott ítélet 81. pontjában való megállapításakor, hogy a Bizottság nem vizsgálta az energiapolitikai szolidaritás elvét, mivel nem vizsgálta, hogy az OPAL gázvezeték üzemeltetésére vonatkozó szabályozás módosítása milyen hatással jár a lengyel földgázpiacon az ellátás biztonságára nézve.
- 77 Márpedig a fellebbező szerint a Törvényszék e megállapításának ellentmond először is a vitatott határozat elfogadására irányuló eljárás, amelynek keretében többek között a Lengyel Köztársaság írásbeli észrevételeket nyújtott be e határozat elfogadása előtt, amint az a határozat 10. pontjából kitűnik, másodszor az Oroszországi Föderáció energiaügyi minisztériumának és a Bizottságnak a képviselőiből álló munkacsoport által az OPAL gázvezeték hatékonyabb üzemeltetésével kapcsolatban elvégzett tanulmány, amint az a vitatott határozat 17. pontjából kitűnik, harmadszor az e határozatnak az európai földgázpiaccal kapcsolatos következményeiről szóló, 2016. október 26-i bizottsági sajtóközlemény tartalma, amint az az említett határozat 80–88. pontjából szintén kitűnik, negyedszer pedig a 2009/73 irányelv 36. cikkén alapuló mentesség feltételeinek vizsgálata során az ellátás biztonságának Bizottság általi ellenőrzése.
- 78 Ráadásul a Lengyel Köztársaság és a Gazprom között 2020-ig a nyugat-európai piacok és a lengyel piac ellátása céljából a Yamal gázvezeték lengyel szakaszán földgáz szállítására vonatkozó tranzitszerződés, valamint a legnagyobb lengyel energiaszolgáltató és a Gazprom között 2022 végéig földgázszállításra vonatkozó szerződés jött létre.
- 79 A Németországi Szövetségi Köztársaság ezen túlmenően azzal érvel, hogy a Lengyel Köztársaság – e lengyel energiaszolgáltató kijelentései szerint – a 2022/2023-as évre az orosz földgáztól való függetlenséget akarja megvalósítani.
- 80 A Németországi Szövetségi Köztársaság előadja továbbá, hogy a vitatott határozat egyrészt javítja a Lengyel Köztársaság helyzetét a C(2009) 4694 bizottsági határozatból eredő helyzethez képest, amely határozattal szemben ezen utóbbi tagállam indíthatott volna keresetet. Másrészt az OPAL gázvezeték hozzájárul a földgáz belső piacának megvalósításához azzal, hogy előnyöket biztosít a határokon átnyúló kereskedelem és az ellátás biztonsága számára.

- 81 A Lengyel Köztársaság úgy véli, hogy a harmadik jogalap elfogadhatatlan, amennyiben az ténybeli megállapítások megkérdőjelezésére irányul.
- 82 A Lett Köztársaság és a Litván Köztársaság által támogatott Lengyel Köztársaság érdemben azzal érvel, hogy ez a jogalap nem megalapozott.

A Bíróság álláspontja

- 83 Harmadik jogalapjában a fellebbező azzal érvel, hogy a vitatott határozatban, valamint az annak elfogadására irányuló eljárásban a Bizottság az OPAL gázvezeték üzemeltetésére vonatkozó szabályozás vitatott határozatban előírányzott módosítása keretében lefolytatta az energiapolitikai szolidaritás elvének, valamint e határozat lengyel földgázpiacra gyakorolt következményeinek vizsgálatát.
- 84 A Bíróság előtt megtartott tárgyaláson a Bizottság nem vitatta a Törvényszék vitatott határozattal kapcsolatos értékelését, ugyanakkor előadta, hogy álláspontja szerint nem volt köteles értékelni az esetlegesen érintett tagállamok érdekeire nézve fennálló kockázatokat, sem pedig egyensúlyba hozni ezeket az érdekeket, mivel általánosságban vizsgálta, hogy a vitatott határozat fenyegetést jelent-e az alternatív gázvezetésekre nézve, és megállapította, hogy nem ez a helyzet.
- 85 E tekintetben az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből, valamint az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből kitűnik, hogy a fellebbezés csak jogkérdésekre vonatkozhat, tehát a tények Törvényszék általi értékelése – az elferdítésük esetét kivéve – nem minősül olyan jogkérdésnek, amely a fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának hatálya alá tartozna.
- 86 Márpedig meg kell állapítani, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság a harmadik jogalapja keretében előadott érvelés egy részében ténybeli értékelések megkérdőjelezésére törekszik.
- 87 Konkrétabban: amennyiben a fellebbező a vitatott határozat elfogadását övező, sőt, az annak elfogadása után bekövetkező ténybeli elemekre hivatkozik a Törvényszék azon értékelésének vitatása céljából, hogy ebben a határozatban a Bizottság nem vizsgálta azt a kérdést, hogy az OPAL gázvezeték üzemeltetésére vonatkozó szabályozás német szabályozó hatóság által javasolt módosítása hatással lehet-e az esetlegesen érintett tagállamok energiával kapcsolatos érdekeire, a Törvényszék által elvégzett ténybeli elemzés megkérdőjelezésére szorítkozik, ez pedig nem tartozik a Bíróság felülvizsgálatának hatálya alá.
- 88 Ebből következik, hogy a harmadik jogalap ebben a részében elfogadhatatlan.
- 89 Amennyiben egyebekben a fellebbező ebben a jogalapban a vitatott határozat Törvényszék általi értelmezését vitatja, és e célból e határozatnak a jelen ítélet 77. pontjában említett pontjaira hivatkozik, ezt a jogalapot mint megalapozatlant kell elutasítani.
- 90 Ugyanis a vitatott határozat e pontjainak egyike sem kérdőjelezheti meg a Törvényszék által a megtámadott ítélet 82. pontjában tett azon megállapítást, amely szerint ebben a határozatban a Bizottság elmulasztotta megvizsgálni, hogy milyen középtávú következményekkel járhat többek között a Lengyel Köztársaság energiapolitikájára nézve a korábban a Yamal és Braterstwo gázvezetékek által szállított földgázmennyiségek egy részének az Északi Áramlat 1./OPAL szállítási vonal felé történő átirányítása, és nem hozta egyensúlyba ezeket a hatásokat az ellátás biztonságának az Unió szintjén történő növelésével.

- 91 Ennélfogva a harmadik jogalapot részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant kell elutasítani.

A negyedik, az energiapolitikai szolidaritás elvének megemlítésére irányuló, a Bizottságot terhelő kötelezettség hiányára alapított jogalapról

A felek érvelése

- 92 Negyedik jogalapjában a Németországi Szövetségi Köztársaság egyrészt azzal érvel, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak a megtámadott ítélet 79. pontjában való megállapításakor, hogy a vitatott határozatból nem tűnik ki, hogy a Bizottság valójában elvégezte-e az energiapolitikai szolidaritás elvének vizsgálatát, valamint másrészt, hogy ez az intézmény nem volt köteles megemlíteni ezt az elvet a vitatott határozatban. A Németországi Szövetségi Köztársaság álláspontja szerint e határozat tartalma helytálló, amennyiben nem veszélyeztette Lengyelországban a gázellátás biztonságát, amely nem nézett szembe fenyegetéssel, így pedig a Bizottságnak egyáltalán nem volt oka mélyrehatóan vizsgálni, hogy a vitatott határozat milyen következményekkel jár a lengyel földgázpiacra nézve.
- 93 A fellebbező e tekintetben a Bíróságnak a jogi aktusok indokolásával kapcsolatos kötelezettségre vonatkozó ítélkezési gyakorlatára, és konkrétan az 1989. július 11-i Belasco és társai kontra Bizottság ítéletre (246/86, EU:C:1989:301, 55. pont), valamint a gondos ügyintézés Európai Unió Alapjogi Chartájának 41. cikkében garantált elvére hivatkozik, amelyekből az következik, hogy az indokolásnak nem kell kitérnie valamennyi releváns ténybeli és jogi elemre. A jelen ügyben túlmenne az uniós jogban előírt követelményeken, ha a Bizottság köteles lenne az energiapolitikai szolidaritás elve tükrében az összes olyan következményt ismertetni, amelyekkel a vitatott határozat a tagállamokra nézve járhat.
- 94 A Lengyel Köztársaság azzal érvel, hogy a negyedik jogalap hatástalan, valamint hogy az mindenesetre nem megalapozott.
- 95 Osztja ezt az elemzést a Litván Köztársaság, amely az említett jogalapot a harmadik jogalappal együttesen elemezte.
- 96 A Lett Köztársaság és a Bizottság nem adta elő álláspontját a negyedik jogalappal kapcsolatban.

A Bíróság álláspontja

- 97 Meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 79–82. pontjában nemcsak azt állapította meg, hogy a vitatott határozat nem említi a szolidaritás elvét, hanem azt is, hogy abból nem tűnik ki, hogy a Bizottság megfelelő módon értékelte volna az OPAL gázvezetékkel kapcsolatos mentesség kiterjesztésének a lengyel földgázpiacra, valamint a Lengyel Köztársaságtól eltérő, földrajzi szempontból esetlegesen érintett tagállamok piacaira gyakorolt hatását.
- 98 A fellebbező állításaival ellentétben, a Törvényszék emiatt semmisítette meg a vitatott határozatot, nem pedig pusztán azért, mert ez a határozat nem említette az energiapolitikai szolidaritás elvét, illetve mert a vitatott határozat indokolása nem volt megfelelő.

- 99 Ennélfogva amennyiben a megtámadott ítélet azon a megállapításon alapul, hogy a vitatott határozatot az energiapolitikai szolidaritás elvének figyelmen kívül hagyásával fogadták el, a negyedik jogalapot mint hatástalant kell elutasítani.

Az ötödik, az EUMSZ 263. cikk második bekezdésének megsértésére alapított jogalapról

A felek érvelése

- 100 Ötödik jogalapjában a Németországi Szövetségi Köztársaság azzal érvel, hogy a megtámadott ítélet 79. pontjában a Törvényszék megsértette az EUMSZ 263. cikk második bekezdését. Ez a jogalap két részből áll.
- 101 Az ötödik jogalap első részében a fellebbező előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak megállapításakor, hogy a vitatott határozatból nem tűnik ki, hogy a Bizottság valójában elvégezte az energiapolitikai szolidaritás elvének vizsgálatát, holott egy kizárólag formai szempontból téves határozatot nem lehet automatikusan megsemmisíteni.
- 102 A Németországi Szövetségi Köztársaság álláspontja szerint az EUMSZ 263. cikk második bekezdése értelmében nem kell megsemmisíteni azokat a határozatokat, amelyek anyagi jogi szempontból helytállóak, még ha formálisan jogellenesek is.
- 103 Az ötödik jogalap második része azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben figyelembe vette a Lengyel Köztársaságnak az energiapolitikai szolidaritás elvének állítólagos megsértésével kapcsolatos érvét, amelyre a C(2009) 4694 bizottsági határozattal szembeni kereset keretében kellett volna hivatkozni. Ily módon ez a vitatott határozat megsemmisítésére irányuló kereset keretében a Törvényszék előtt felhozott érv elkésett, és azt ennél fogva nem lehetett volna figyelembe venni ezzel a keresettel összefüggésben.
- 104 A Lengyel Köztársaság és a Litván Köztársaság úgy véli, hogy az ötödik jogalap nem megalapozott.
- 105 A Lett Köztársaság és a Bizottság nem adta elő álláspontját az ötödik jogalappal kapcsolatban.

A Bíróság álláspontja

- 106 Az ötödik jogalap első részét illetően megjegyzendő, hogy – a fellebbező állításaival ellentétben és a jelen ítélet 97. és 99. pontjában megállapítottaknak megfelelően – a Törvényszék nem az indokolás hiánya miatt semmisítette meg a vitatott határozatot. Konkrétan: a megtámadott ítélet 83. és 84. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a vitatott határozatot az energiapolitikai szolidaritás elvének megsértésével fogadták el, és hogy következésképpen ezt a határozatot meg kell semmisíteni, amennyiben az sérti ezt az elvet. Ebből következik, hogy a jelen jogalap első része hatástalan.
- 107 Az ötödik jogalap második részét illetően elegendő megállapítani, hogy a vitatott határozat módosította a mentesség C(2009) 4694 határozatban elismert feltételeit, valamint hogy két, egymástól független határozatról van szó – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítéletnek a fellebbezésben nem említett 57. pontjában megállapította –, így nem lehet helyt adni a

Németországi Szövetségi Köztársaság azzal kapcsolatos érvének, hogy a Lengyel Köztársaság által a vitatott határozattal szemben indított kereset azért elkésett, mert ez a tagállam nem indított keresetet a C(2009) 4694 határozattal szemben.

- 108 A fentiekből következik, hogy az ötödik jogalap második része megalapozatlan.
- 109 Következésképpen az ötödik jogalapot részben mint hatástalant, részben mint megalapozatlant kell elutasítani.
- 110 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy – mivel a Bíróság egyetlen jogalapnak sem adott helyt – a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

- 111 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján – amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell – a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 112 A Németországi Szövetségi Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Lengyel Köztársaság kérelmének megfelelően kötelezni kell saját költségein felül a Lengyel Köztársaság részéről felmerült költségek viselésére is.
- 113 Az eljárási szabályzat 140. cikkének (1) bekezdése alapján – amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell – az eljárásba beavatkozó tagállamok és intézmények maguk viselik saját költségeiket. Ha az elsőfokú eljárásban beavatkozó fél, aki maga nem nyújtott be fellebbezést, részt vesz a Bíróság előtti eljárásban, a Bíróság – az eljárási szabályzat 184. cikkének (4) bekezdése értelmében – dönthet úgy, hogy e fél maga viseli saját költségeit.
- 114 Mivel a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság és a Bizottság részt vett a Bíróság előtti eljárásban, úgy kell határozni, hogy maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**
- 2) A Bíróság a Németországi Szövetségi Köztársaságot kötelezi a saját költségein felül a Lengyel Köztársaság részéről felmerült költségek viselésére.**
- 3) A Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság és az Európai Bizottság maga viseli saját költségeit.**

Aláírások